

NULVÆKST I DEN OFFENTLIGE SEKTOR VIL GAVNE DANSK ERHVERVSLIV OG VELSTANDEN - ET ÅRS OFFENTLIG NULVÆKST GIVER PÅ SIGT OVER 10.000 EKSTRA PRIVATE ARBEJDSPLADSER

Indtil for nylig har regeringen budgetteret med at gøre den offentlige sektor 1 pct. større i 2011. Nu har regeringen signaleret, at den ønsker nulvækst i den offentlige sektor for at håndtere de store finanspolitiske ubalancer. Det er i debatten blevet fremført, at nulvæksten i det offentlige kunne skade erhvervslivet og velstanden. I dette notat er der udført konsekvensberegninger af nulvækst i det offentlige forbrug i et enkelt år. Beregningerne viser, at det første år bliver den offentlige beskæftigelse 8.500 mindre, mens den private beskæftigelse falder en smule svarende til 1.200 personer (fordi efterspørgslen falder en smule). Det er 0,06 pct. af den samlede private beskæftigelse på 1,9 millioner personer. På lidt længere sigt øges den private beskæftigelse med 8.500 personer fordelt med 1.700 personer i industrien, 800 personer i bygge- og anlæg samt 5.700 personer i servicesektoren. Herudover vil nulvæksten i det offentlige forbrug give en budgetforbedring på 5 mia.kr. i forhold til scenariet med 1 pct. vækst. Dermed vil skatterne kunne være 5 mia. kr. lavere end de ellers behøvede at være. Såfremt bundskatten er 5 mia. kr. lavere øges arbejdsudbuddet med ca. 2.000 personer. Dermed udgør den samlede beskæftigelsesgevinst for dansk erhvervsliv 10.000 personer ved 1 års nulvækst i den offentlige sektor. Det skal bemærkes, at den offentlige sektors andel af BNP ligger på danmarkshistoriens højeste niveau i 2010 og at der det seneste år er ansat 11.000 flere i den offentlige sektor.

Regeringen har signaleret, at den ønsker nulvækst i den offentlige sektor for at håndtere store finanspolitiske ubalancer. Inden udmeldingen har regeringen budgetteret med en vækst i det offentlige forbrug på 1 pct. i 2011 svarende til et udgiftsløft på 5 mia. kr. Udmeldingen er blevet mødt af kritik, herunder for at nulvæksten kunne skade erhvervslivet og velstanden.

I nedenstående tabel er der på baggrund af ADAM-modellen regnet på et scenarie, hvor væksten nedjusteres fra 1 til 0 pct. i et år. Konsekvensen for det første år og den langsigtede effekt er angivet.

Tabel 1. Effekt af stramning i det offentlige forbrug fra 1 pct. vækst til nulvækst		
	1. års effekt	Langsigtet effekt
Offentlig beskæftigelse	-8.500	-8.500
Private beskæftigelse	-1.200	8.500
- Landbrug	-	300
- Industrien	-50	1.700
- Bygge- og anlæg	-200	800
- Service	-950	5.700
Samlet beskæftigelse	-9.700	0

Anm.: De langsigtede beskæftigelseseffekter fordelt på erhverv er beregnet med udgangspunkt i erhvervsstrukturen i 2008.
Kilde: Egne beregninger på ADAM-modellen.

Det første år: 8500 færre job i det offentlige og 50 færre i industrien

Som det ses, vil den offentlige beskæftigelse det første år være 8500 personer lavere end den ville være med 1 pct. vækst. Det lavere offentlige forbrug (beskæftigelse og varekøb) vil have en lille negativ afledt effekt på omsætningen og dermed beskæftigelsen i erhvervslivet svarende til 1.200 personer. Det er meget lidt i forhold til en samlet beskæftigelse på 2.914.000 personer (0,04 pct.). Det kortsigtede beskæftigelsesfald udgør 50 personer i industrien, 200 personer i bygge og anlæg samt 950 personer i servicesektoren.

Længere sigt: 8500 flere job i det private heraf 1.700 i industrien

På lidt længere sigt vil den private beskæftigelse vokse med 8.500 personer i forhold til scenariet med 1 pct. vækst i den offentlige sektor. Det skyldes, at arbejdsudbuddet er givet og hvis den offentlige beskæftigelse vokser med 8.500 personer, så indebærer det et fald i den private beskæftigelse på 8.500 personer. Beskæftigelsesvæksten vurderes (med udgangspunkt i den nuværende erhvervsstruktur) at fordele sig med 1.700 personer i industrien, 800 personer i bygge og anlæg samt 5.700 personer i servicesektoren.

Skatterne vil være 5 mia. kr. lavere ved nulvækst i det offentlige forbrug

Herudover vil nulvæksten i det offentlige forbrug give en budgetforbedring på 5 mia. kr. i forhold til scenariet med 1 pct. vækst. Dermed vil skatterne kunne være 5 mia. kr. lavere end de ellers behøvede at være. Såfremt bundskatten er 5 mia. kr. lavere øges arbejdsudbuddet med ca. 2.000 personer¹. Dermed udgør den samlede beskæftigelsesgevinst for dansk erhvervsliv over 10.000 personer ved 1 års nulvækst i den offentlige sektor.

EU-henstilling om budgetforbedring på 26 mia. kr.

Herudover skal der gøres opmærksom på, at der forventes en EU-henstilling om, at de offentlige finanser skal forbedres med 26 mia. kr. i perioden 2011-13. Endvidere er der en betydelig strukturel ubalance på de offentlige finanser. Her er det for velstanden og den private sektor hensigtsmæssigt, at regeringen har signaleret, at det er udgiftssiden, der skal stå for finansieringen. Alternativet er højere skatter, der vil reducere arbejdsudbuddet og velstanden. En udmelding om, at det er udgiftssiden, der skal finansiere et underskud, indebærer også, at erhvervslivet ikke behøver at være nervøs for skattestigninger. Usikkerhed omkring skattestigninger vil desuden reducere erhvervsinvesteringerne. Tilsvarende vil risikoen for skattestigninger kunne få forbrugerne til at holde igen med forbruget.

Det offentlige forbrug ligger på danmarkshistoriens højeste niveau

Det skal endvidere bemærkes, at det offentlige forbrugs andel af BNP ligger på det højeste niveau i danmarkshistorien i 2010. En yderligere stigning vil gøre det sværere for private virksomheder at vokse, når der igen kommer vækst i økonomien. Man skal være opmærksom på, at øget offentligt forbrug har en tendens til at bide sig fast, dvs. at udgifterne og beskæftigelsen ikke nedbringes igen efter en krise.

Offentlige udgifter og serviceniveau

I et scenarie med nulvækst i det offentlige forbrug vil det blive fremført, at det vil indebære lavere offentlig service. I forhold hertil skal det anføres, at det offentlige forbrugs andel af BNP i 2010 ligger på danmarkshistoriens højeste niveau. Og dermed højere end på noget tidspunkt under Nyrup- eller Anker Jørgensen-regeringen. Alligevel har det ikke medført større tilfredshed med den offentlige service². Ses der på beskæftigelsesudviklingen har der det seneste år³ været en vækst i den offentlige beskæftigelse på 11.000 personer. På trods af den store udgiftsvækst

¹ Se CEPOS-notat "Dynamiske effekter: Dobbelt så stor effekt ved lettelse i topskattesats i forhold til beskæftigelsesfradraget" http://www.cepos.dk/uploads/media/Dynamiske_effekter_notat_skattekonference_04.pdf

² Se CEPOS-notat "De offentlige udgifter er vokset - men mange mener servicen er forringet" http://www.cepos.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/De_offentlige_udgifter_er_vokset_men_mange_mener_servicen_er_forringet.pdf

³ I nationalregnskabet fra 3. kvartal 2008 til 3. kvartal 2009 (sæsonkorrigeret).

mener et flertal, at den offentlige service er blevet dårligere. Det indikerer, at flere penge ikke er vejen til bedre service. I stedet kan det anbefales at øge udliciteringsgraden. Såfremt udliciteringsgraden øges til 70 pct. i kommunerne, kan der hentes en gevinst på 15 mia. kr.⁴ Ved at stille krav om øget produktivitet på 2 pct. om året i kommunerne, kan der hentes en effektivitetsgevinst på 5 mia. kr. om året eller ca. 15 mia. kr. over 3 år. Den øgede produktivitet kan hentes ved bedre arbejdstilrettelæggelse, mere lønspredning som giver incitament til at arbejde mere effektivt, mindre syge fravær mv. Herudover bør der kunne hentes stordriftsfordele på bl.a. administrationsområdet i forbindelse med kommunalreformen.

⁴ Se CEPOS-notat ” Stort udliciteringspotentiale på 15 mia. kr. i den kommunale sektor”
http://www.cepos.dk/uploads/media/CEPOS_udliciteringsnotat_juni_2008_03.pdf